

**HÚSVÉT ELŐTT... nehéz, szomorú
léptek.**

**Húsvét előtt... zokogó, bús miértek.
Húsvét előtt... ajtók, kemények, zár-
tak.**

**Húsvét előtt... arcok, fakóra váltak.
Húsvét előtt... szívek, üres-szegé-
nyek.**

**Húsvét előtt... kihamvadott
remények.**

**Húsvét előtt... egy nagy „Minden
hiába!”**

Bús eltemetkezés az éjszakába.

**De húsvét lett! Feltámadott a Mes-
ter!**

**HÚSVÉT UTÁN... el a gyásszal,
könnyekkel!**

**Húsvét után... futni a hírrel frissen!
Húsvét után... már nem kérdezni mit
sem!**

**Húsvét után... új cél és új sietség!
Jézus él! Nincs út, mely messze
esnék!**

Húsvét után... erő, diadal, élet!

**Csak azokért sírjunk húsvéti könnyet,
Akik még mindig húsvét előtt élnek.**

(Túrmezei Erzsébet: Húsvét után)

BULÁNYI GYÖRGY

HÚSVÉT...

Egy hétköznapi szentmise könyörgésében olvasom: *minél inkább közeledik megváltásunk nagy ünnepe, annál nagyobb áhítattal törekedjünk húsvét szent titkának ünneplésére...* Azt tanulom belőle, hogy megváltásunkat és húsvét szent titkát ünnepeljük majd. Az előző este pedig hallgattuk itt, a Piarista közben egy egyházi ötvösmű-

XXIII. évfolyam 3. szám 2016. március

A Koinónia régebbi számai elérhetők:
www.faragoferenc.webnode.hu

Bulányi Gy.: Húsvét	3074
Bulányi Gy.: Pilisszántó	3076
Király I.: Magyar vagyok	3077
Kaszap I.: Király Ignácznak...	3079
Bóta T.: Gondolatfoszlányok...	3080
Farkas I.: Magyar vagyok	3082
Ferencziné P.: Magyarságtudatunk	3083
Trásy É.: Magyarságom...	3083
Faragó F.: Tanyai szilánkok...	3084
Gyombolai M.: Pusztaszeri Testamentum	3085
Gromon A.: Nemzet és hazafiság...	3085
Lev Tolsztoj: Nemzet és hazafiság	3088
Máté-Tóth A.: Sebzett identitás...	3088
Barcza B.: Az emberhalász...	3092
Dryp: Kerti napló helyett	3096
Bulányi Gy.: Egyházrend	3098
MESE-SAROK	3099

«Az emberi elköteleződés folyóirata – családjunkért, nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»

Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

vész előadását, amely hangsúlyozta a liturgikus szövegekhez ragaszkodás jelentőségét. Több mint egy hónapja élek egy olyan világban, amely ragaszkodik a zsolozsmás- és a misekönyv szavaihoz, s én nem tudom túltenni magamat a hallott szavak jelentésén. Ez történt a reggeli szentmisében is, amikor a *Könyörgés* szavait hallottam.

Kérdezem: mi ez a szent titok? Mi az, hogy megváltásunk? Jézus egyik szóval sem operált. A titokról egy feljegyzésünk maradt: *Nektek adatott tudni az Isten országa titkait* – mondja szűkebb környezetének Jézus, és megmagyarázza nekik példázatát a magvetőről. Ugyancsak egy ízben találjuk Jézus ajkán a megváltás szót is: amikor meglátjuk majd újra eljönni Őt az ég felhőiben, akkor *közeledik megváltásunk ideje*. E két helyet találjuk

az evangéliumokban összesen. (Nem térek ki most a *váltáság* (*lütron*) szó egyetlen helyére, mely az egzegéták egybehangzó véleménye szerint utólagos betoldás – a páli teológia hatására.) Mért fontos nekem, amit kérdezek? Mert kétféle út vezethet Istenhez.

Az egyik: Istenbe akarunk kapaszkodni, s erre bármiféle szöveg alkalmas lehet. Ismerős a Vörösmartynk által is feldolgozott legenda a szent remetéről, aki a legnagyobb áhítattal imádkozza: *Legyen átkozott az Isten!* Az odatévedő püspök megmagyarázza neki, hogy nem ezt kell imádkoznia, hanem ezt: *Legyen áldott az Isten!* A püspök távozik a szent remete szigetéről. De hamarosan látja, hogy a vízen szalad felé a remete, s mondja, hogy elfejtette, hogy mit kell mondani. S a püspök: *Mondd tovább a szent imádat!*

S a másik: Jézus gondolataiba akarok kapaszkodni, mert Jézus számomra az etalon, s ahhoz az Istenhez akarok eljutni, aki Jézus atyja, apukája. Ez esetben nekem nagyon fontos, hogy olyan legyen a liturgiám, mely Jézus szavaira, gondolataira, istenképére utal. Minek következtében az Isten országa titkait akarom megérteni, s a megváltás számomra az, hogy Jézus eljön az ég felhőiben. S ha nem érem meg a parúziát, akkor is velem akarok találkozni halálom percében. S ezt a Jézust akarom keresni húsvétkor is, és az év többi 364 napján, azaz a mai napon is. Mindez azt jelenti, hogy nem tudok áhítattal Istenbe kapcsolódni olyan szöveget hallva, mely arról beszél, hogy megváltásunk nagy ünnepére kell készülőd-nöm, s a húsvét szent titkát kell ünnepelnem. Húsvétkor én csak azt tudom ünnepelni, hogy Jézus nem kért atyjától 12 ezred angyalt, hanem hagyta, hogy a főpap szolgálai megkötözzék, majd meg is feszítsék őt, kiszenvedjen, s harmadnapon feltámad sírjából. S mindezzel áthúzó az a liturgiát, amely szorgalmasan és szó szerint ismételteti, hogy miket tett kiválasztott népe érdekében Isten: hogyan nyitotta meg neki a Vörös tengert, s hogyan eresztette rá azt a fáraó harci szekereire. Ez az Isten nem Jézus Istene, és képtelen vagyok áhítattal imádkozni (csak mondom, mert kórusban vagyok), hogy Isten mindkét műveletével örök szeretettel szeret minket. Mért vagyok képtelen? Azért, mert addig, amíg nem zárkózunk fel egyértelműen Jézus atyjához, addig marad a tört vér fekete folt, addig

– *Újra hiába zökkent régi sínéről újabbra a régi világ: új függönyök mögött pereg az Ember Tragédiája s üres egekbe vezérli a bűn a szeretet dalát.* –

ahogy írja Szabó Lőrinc *Isten* c. versében. Addig csak beszélünk Isten Országáról, s nem tisztázzuk ki, hogy az mit jelent. S ennek következtében kegyesen megbocsátják nekem Benedek, Péter meg a rendtársaim, hogy a történelmi tegnapi kiáltottunk a gyilkolásra egy nemet, s ezért püspökeink az ateista államhatalommal együtt elítéltek bennünket, mint a magyar törvényeknek és az egyház megszentelt hagyományainak lábbal tipróit.

A liturgia nevel minket. Naponta másfél órát tölthetünk a kápolnában, s mondunk szövegeket, s marad fejünkben

a múlt, a Jézus előtti és a Jézus utáni – jézustalan múlt. S csinálhatunk rengeteg jót és szépet, s nem mondunk nemet sem a kezdettől fogva embergyilkos Sátánnak, sem a Mammonnak, csak tesszük azt, amit lehet, s emlegetjük Jézus nevét. Jézusét, aki tette azt... – amit nem lehet. S elmondta a maga utópiáját, melyet ő jóhírnek nevezett, s mi hagyjuk, hogy az utópia maradjon utópia, s ne is lehessen jóhír belőle. S ami a legszomorúbb, halvány segédfogalmam sincs, hogy mit lehetne tenni ma annak érdekében, hogy még egyszer elkialthassuk magunkat, hogy nem ez a Krisztus. Lejárt az időm: 88. évemben reményem sincs már rá, hogy kitaláljam. Babits Mihály kínját érzem:

*Nem a kenyér a minden, sem a fajták
állati tülekvése, ami most van:
krisztustalan próféták, mondjátok már
legalább annyit, hogy nem ez a Krisztus...*

*... az eke nem új mag
számára tört utat, hanem kidobta
földünkől a régít, és elaszunk most...*

*...Ha nem igennek, legalább a nemnek
hangzani kéne; a nem is talizmán,
a nem is lélek, vigyétek a véres
csorda elé, tán meging s hátrahőköl.
Tán nemet vettek és igent arattok.
Kisebzt és fázik a meztelen föld:
siessetek! Hogy új búza borítsa,
mielőtt az esztendő megöregszik.*

Több mint nyolcvan éve írta, s az a címe, hogy *Vers, apostolokról*. Azt hiszem, hogy ő – majd egyedül a magyar szellemi életben – értette Jézus atyját, s nem érte be akármiféle jámborsággal. Én sem akarom feladni azt, amit megértettem, s húsvétkor majd azt a Jézust ünneplem, akivel, és akinek az Istenével főpapok kitolhatnak, s még sem tolnak ki, mert a feltámadás számomra annyit jelent, hogy Jézus és az ő Istene nem adja fel. Mit? Azt az isteni törekvést, hogy az utópia ne maradjon utópia. Azt, hogy megint jóhír legyen azoknak az ajkán, akik az ő nevét emlegetik.

2006 Húsvétján

*Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent,
 nekem szülőházam itt e lángoktól ölelt
 kis ország, messzeringó gyerekkorom világa.
 Belőle nőtem én, mint fatörzsből gyöngye ága
 s remélem, testem is majd e földbe süpped el.
 Itthon vagyok. S ha néha lábamhoz térdepelek
 egy-egy bokor, nevét is, virágát is tudom,
 tudom, hogy merre mennek, kik mennek az úton,
 s tudom, hogy mit jelenthet egy nyári alkonyon
 a házfalokról csorgó, vöröslő fájdalom.*

Radnóti Miklós: (Nem tudhatom...)

BULÁNYI GYÖRGY

PILISSZÁNTÓN...

Testvéreim! Máté szövegében ez így olvasható: Jönnek majd napok, amikor abból, amit most itt láttok, nem hagynak követ kövön, mind lerombolják.” „Vigyázzatok, ne hogy félrevezessenek benneteket! Sokan jönnek az én nevemben, s mondják: Én vagyok. És: Elérkezett az idő! – Ne kövessétek őket. „Nemzet nemzet ellen és ország ország ellen támad. De előbb kezét emelnek rátok, és üldözni fognak benneteket. Kiszolgáltatnak a zsinagógáknak és börtönbe vetnek, királyok és helytartók elé hurcolnak a nevem miatt. Azért, hogy tanúságot tegyetek. Kiszolgáltatnak benneteket szülők, testvérek, rokonok és barátok, s némelyeket meg is ölnek közületek. Nevem miatt mindenki gyűlölni fog benneteket – Hát eddig.

S e zsidó nemzeti tragédiát az a Jézus mondja előre, aki három éven keresztül meg erre tanította a Tizenkettőt: „A pogányokhoz vivő utakra ne térjete, a szamáriaiak városába ne menjete! Forduljatek csak inkább Izrael házána elveszett juháihoz! Menjetek és hirdesséte nekik: Közel van a mennyek országa! A betegeket gyógyítsáte meg, a halottakat támasszáte fel...

S negyven esztendő sem telik el, és mindez bekövetkezik. Kivégzik Jézust; kivégzik a Zebedeus-fia Jakabot, majd a másik Jakabot, Jézus féltestvérét. S a végén fellázadnak a rómaiak ellen is, de Jézus tanítványai nem vesznek részt a harcokban. Ők még Jeruzsálem ostroma előtt kiköltözöködnak a városból, és elmennek a Jordánon túli Pella városába; mert megtanulták Jézustól, hogy aki kardot ragad, az kard által vész el. De akik nem lettek Jézus tanítványai, azok kardot ragadnak, amikor Jeruzsálemet a légiók seregei veszik körül, mert meg akarják akadályozni, hogy bekövetkezzék pusztulása. De Jézus útbaigazítása ez: akkor, aki Júdeában van, fusson a hegyekbe, aki a városban, meneküljön onnan el, aki pedig vidéken, ne térjen oda vissza. Ezek a bosszú napjai lesznek, hogy beteljesedjék mind, ami meg van írva. Jaj, a várandós és szoptatós anyáknak azokban a napokban! Nagy lesz a gyötrelém a földön, s az ítélet haragja sújtja ezt a népet. Kard élén hullnak el, és

fogságba hurcolják őket a pogány népek közé, Jeruzsálemet pogányok fogják tiporni, míg idejük be nem teljeseedik.

A zsidók közel ezerkilencszáz esztendőre elvesztik hazájukat, és csak sokmillió palesztin s nem kevés millió zsidó halála árán tudják azt a múlt század közepétől, úgy-ahogy visszaszerezni. Nekünk azonban, Jézus tanítványainak; vigyáznunk, virrasztanunk és virrasztanunk kell. Nekünk, Jézus magyar tanítványainak is. Arany János mondta másfél százada; a szabadságharc kitörése előtt: Ha minket is elfúj az idők zivatarja, nem lesz az Istennek soha több magyarja. Vörösmarty, a Szózat költője, így számol be erről: *A vész kitört... És folyton-folyvást ordított a vész, / Mint egy veszetté bősüült szörnyeteg. Amerre járt, irtóztató nyomában / Szétszaggatott népeknek átkai Sóhajtanak fel csonthalmok közül; / És a nyomor gyámoltalan fejét Elhamvadt városokra fekteti. / Most tél van és csend és hó és halál, A föld megöszült; Nem hajszálanként, mint a boldog ember, / Egyszerre öszült az meg mint az isten, Ki megteremtén a világot, embert, / E félig istent, félig állatot, Elborzadott a zordon mű felett / És bánatában ősz lett és öreg...*

A véznek végeredménye: százezernél több halott. Görgey leteszi a fegyvert Paskijevics kétszázézer serege előtt Világosnál; Batthányi és az aradi tizenhárom halála, Petőfi Segesváron, és még nagyon sokaké. Költeményünk szerzőjének, Vörösmartynak elméje elborul, Arany, s Tompa búskomor lesz, Széchenyi, a legnagyobb magyar pedig öngyilkos. Deák még idejében hazamegy Kehidára, Kossuth apánk meg számkivetésre Torinóba. A végeredményhez még hozzátartozik a rengeteg hadi özvegy és hadi árva. S az is, hogy Kufstein s a többi börtönök benépesülnek rabokkal, és hogy elkövetkezik hús évre az önkényuralom. Közel két évtizedes. Ferenc József vesztes csatái (Solferino, Königgrätz) után 1867-ben létrejön a kiegyezés.

Drágán vagy olcsón úsztuk meg? Mi csak folytattuk Jézus után a Jézus előtti: *Akik előttem jöttek, mind tolvajok és rablók.* A jézusutáni harcok nem különböznek semmit a jézuselőttiektől; legfeljebb annyit, hogy egyre kegyetlenebbek lesznek. De azért a negyvennyolcat is nagyon drágán úsztuk meg.

Még nagyobb árat fizetünk hamarosan. Szarajevóban eldördül egy lövés; s bár Tisza István megtesz minden lehetségest a háború ellen, az agg uralkodó mindent megfontolva és mindent megfontolva – 47 békeév után – hadat üzen Szerbiának, és kitör az első világháború. Négy keserves év után már milliókra rúg a halottak, hadi özvegyek és hadi árva száma. S mindezt keresztények csinálják? Igen. Az ütközetek előtt az őrmester rumot osztogat, a különböző keresztény vallások tábori lelkészei pedig Jézus testét és vérét. Maradt a történelem továbbra is – jézuselőtti. Harsányi Kálmán jézusi versét ismeritek-e? Címe: A BALKÁNT JÁRTUK... Idézek belőle: *Mert így vagyunk mind, ezrek, milliók, Éretlen, törpe, játék-katonák, Hisszük, hogy van rabolni s ölni jog, S hogy becsülettel vagyunk banditák.*